Lieta Nr.C73399920
ECLI:LV:ZRT:2020:0824.C73399920.5.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā 2020.gada 24.augustā

Zemgales rajona tiesa
tiesnese I. Dzerkale, izskatīja rakstveida procesā civillietu OU "Plus Plus Baltic" prasībā pret /pers. B/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2020.gada 6.maijā prasītājs OU "Plus Plus Baltic" cēlis tiesā prasību pret atbildētāju /pers. B/ par parāda piedziņu. Prasītājs lūdz piedzīt no atbildētāja prasītāja labā kredīta summu 14948,61 EUR, procentus par kredīta lietošanu 189,62 EUR, par laika periodu no 2018.gada 1.februāra līdz 2019.gada 24.oktobrim, procentus par kredīta lietošanu (par kavēto summu) 215,86 EUR, par laika periodu no 2018.gada 1.februāra līdz 2019.gada 24.oktobrim, līgumsodu 14,90 EUR, par laika periodu no 2018.gada 1.februāra līdz 2019.gada 24.oktobrim, nokavējuma procentus pēc galīgās norēķina dienas 389,55 EUR, par laika periodu no 2019.gada 24.oktobra līdz 2020.gada 31.martam. Lūdz atzīt prasītājam tiesības saņemt 6% gadā no nesamaksātās parāda pamatsummas, par laika posmu līdz sprieduma izpildes dienai. Lūdz nodrošināt prasību.

Prasības pieteikumā norādīts, ka pamatojoties uz atbildētāja 2018.gada 1.februāra iesniegumu, 2018.gada 23.februārī starp atbildētāju un AS "Citadele banka" tika noslēgts līgums par konta Nr./konta numurs/ atvēršanu un kredītlimita piešķiršanu 1500 EUR apmērā. Ar 2019.gada 13.februāra iesniegumu kredītlimits palielināts 5000 EUR apmērā, ar 2019.gada 25.februāra iesniegumu –10000 EUR apmērā, bet ar 2019.gada 12.marta iesniegumu – 15000 EUR apmērā. Saskaņā ar līguma speciālajiem noteikumiem par izmantoto kredītlimitu jāmaksā lietošanas procenti 9% gadā. Nokavējuma procenti pielīgti 45% gadā, procentu likme par neatļautu negatīvu atlikumu jeb līgumsods pielīgts 0,175% dienā. Ikmēneša maksājuma datums jeb norēķinu diena noteikta katra mēneša 15.datumā. Aizdevējs atbildētājam 2019.gada 25.oktobrī nosūtīja paziņojumu, ar kuru samazināja piešķirto kredītlimita apmēru un informēja atbildētāju, ka jāveic visa no līguma izrietošo saistību izpilde. Prasītājs saistības pret atbildētāju ieguvis no AS "Citadele banka" ar 2018.gada 24.augustā noslēgto cesijas līgumu. Ar 2020.gada 11.februāra paziņojumu atbildētājs tika informēts par cesiju.

Prasību pamato ar Civillikuma 1587., 1943., 1828., 1753., 1756., 1757., 1759.panta 1.punktu, 1652.pantu.

[2] Ar Zemgales rajona tiesas tiesnese s 2020.gada 15.maija lēmumu (lietas 101.-103.lapa) apmierināts prasītāja pieteikums par prasības nodrošināšanu un ierakstīta ķīlas tiesības atzīme Zemgales rajona tiesas Jelgavas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr.2256 51 uz /pers. B/ piederošo nekustamo īpašumu, kas atrodas /adrese/, kadastra Nr./numurs B/, 15 758,54 EUR apmērā par labu "PlusPlus Baltic" OU.

[3] Atbildētājs tiesā iesniedza paskaidrojumus (lietas 111.-113.lapa), kurā norāda, ka prasību atzīst daļā par parāda 14948,61 EUR un kredīta lietošanas procentu 189,62 EUR piedziņu. Pārējā daļā prasību vērtē kritiski. Atbildētājs norāda, ka 2018.gada 23.februārī noslēdza līgumu ar AS "Citadele banka" būdams patērētāja statusā. Atbildētāja skatījumā, blakus prasījumu aprēķins un līguma noteikumi, uz kuru pamata tie tika aprēķināti, ir netaisnīgi. Atbildētāja skatījumā, nokavējuma procentu apmērs 45% gadā neatbilst godīgai komercpraksei, un ir pretrunā ar Senāta atziņām (sk. LR AT Senāta Civillietu departamenta 2013.gada 12.marta sprieduma lietā Nr.SKC-108/2013, motīvu daļas 12.punktu). Minētais arī attiecas uz līgumsodu par negatīvo atlikumu, kas sansiedz 64% gadā.

[4] Ar Zemgales rajona tiesas tiesnese s 2020.gada 10.jūnija lēmumu (lietas 115.-116.lapa), ievērojot covid-19 infekcijas izplatības pārvaldes likuma 10.pantu, lieta nolikta izskatīšanai rakstveida procesā 2020.gada 24.augustā. Par lietas izskatīšanu rakstveida procesā paziņots lietas dalībniekiem (lietas 117., 118.lapa), nosakot termiņu papildu paskaidrojumu vai citu procesuālo lūgumu iesniegšanai, ja tādi ir, līdz 2020.gada 10.augustam.

Lietā nav saņemti pušu papildu paskaidrojumi vai lūgumi.

Motīvu daļa

Tiesa uzskata, ka prasība ir apmierināma daļēji.

[5] N o 2018.gada 1.februāra atbildētāja iesnieguma maksājuma kartes saņemšanai, konta atvēršanai un kredītlimita piešķiršanai (lietas 16.-18.lapa) redzams, ka atbildētājs lūdz AS "Citadele banka" atvērt bankā norēķinu kontu Nr.LV70PARX0016946430002, piešķirot kredītlimitu 1500 EUR.

No 2019.gada 13.februāra atbildētāja iesnieguma kredītlimita palielināšanai (lietas 19.-21.lapa) redzams, ka atbildētājs lūdz palielināt kredītlimitu līdz 5000 EUR. Ar 2019.gada 25.februāra iesniegumu (lietas 22.-24.lapa) atbildētājs lūdz palielināt kredītlimitu līdz 1000 EUR un ar 2019.gada 12.marta iesniegumu (lietas 25.-27.lapa) – līdz 15000 EUR.

Klients ar savu parakstu visos iesniegumos apliecinājis, ka iepazinies ar bankas kredītlimita noteikumiem un ar visiem kartes lietošanas un apkalpošanas noteikumiem un cenrādi, piekrīt tiem un apņemas ievērot.

Tā kā atbilstoši Civillikuma 1431.panta akta parakstīšana apliecina personas piekrišanu tam, tiesa secina, ka atbildētājs piekritis AS "Citadele banka" piedāvātajiem līguma nosacījumiem, līdz ar ko tiesai ir pamats atzīt, ka starp pusēm ir noslēgts aizdevuma līgums par 15000 EUR aizdevuma piešķiršanu atbildētājam.

No 2018.gada 24.augustā starp prasītāju un AS "Citadele banka" noslēgtā cesijas līguma izraksta (lietas 70.lapa) redzams, ka puses vienojušās par to, ka AS "Citadele banka" cedē OU "PlusPlus Baltic" savus prasījumus un tiesības ar visām pie tā piederīgām blakus tiesībām. No minētā cesijas līguma pielikuma Nr.1 izraksta (lietas 71.lapa) redzams, ka tiek cedētas arī prasījuma tiesības pret atbildētāju, par ko atbildētājam tika nosūtīts paziņojums (lietas 72.-75.lapa)

Civillikuma 1805.pants noteic, ka cesionārs var no cesijas brīža darboties ar kreditora tiesībām un uz šā pamata rīkoties ar prasījumu, cedēt to savukārt citam un izlietot to pret parādnieku.

Tādējādi tiesa secina, ka cesionāram OU "Plus Plus Baltic" ir prasījuma tiesības par parāda piedziņu no atbildētāja.

[6] Civillikuma 1943.pants nosaka, ka aizņēmējam jāatdod tāda pati summa, kādu viņš aizņēmies.

[6.1] Lietā nav strīds par aizdevuma izsniegšanu, ko apliecina atbildētāja atzīšana prasības daļā par pamatparāda 14948,61 EUR piedziņu. Turklāt tiesai nav pamata apšaubīt, ka aizdevējs ar līgumu uzņemtās saistības izpildījis, jo ar konta izrakstu (lietas 28.-67.lapa) apstiprinās, ka aizdevējs ieskaitījis atbildētāja kontā kredītu 15 000 EUR apmērā, ko atbildētājs tērējis savām vajadzībām.

[6.2] No 2019.gada 25.oktobra paziņojuma (lietas 68., 69.lapa) redzams, ka kreditors paziņo atbildētājam par piešķirta kredītlimita atcelšanu, norādot, ka uz 2019.gada 25.oktobri parāds sastāda 15945,73 EUR, nosakot termiņu parāda samaksai 2019.gada 15.novembri.

No prasības summas aprēķina (lietas 11.-15.lapa) un konta izdrukas (lietas 28.-67.lapa) secināms, ka atbildētājs veicis maksājumus neregulāri, nenodrošinot minimālās ikmēneša iemaksas.

Tiesa secina, ka atbildētājs nav pienācīgi pildījis ar līgumu un likumu noteikto pienākumu veikt aizdevuma atmaksu, līdz ar ko ir pieļāvis kredīta un procentu atmaksas kavējumu, kas atbilstoši kredītlimita noteikumu 7.3.5.punktam aizdevējam deva tiesības izbeigt kredītlimita līgumu.

[7] Prasītājs aprēķinājis procentus par kredīta lietošanu 189,62 EUR, procentus par kredīta lietošanu (par kavēto summu) 215,86 EUR un līgumsodu 14,90 EUR.

Tiesa secina, ka prasītājs aprēķinājis aizdevuma lietošanas procentus, nokavējuma līgumiskos procentus un līgumsodu par vienu un to pašu periodu, t.i. par laiku no 2018.gada 1.februāra līdz 2019.gada 24.oktobrim.

Atbildētājs piekrīt kredīta lietošanas procentu parādam 189,62 EUR . Tiesa secina, ka aizdevuma lietošanas procenti aprēķināti atbilstoši pušu noslēgto līgumu nosacījumiem .

Tādejādi saskaņā ar Civillikuma 1946.pantu atbildētājam ir pienākums samaksāt prasītājai aizdevuma lietošanas procentus 189,62 EUR apmērā.

Tiesa secina, ka lietā pastāv strīds par aprēķinātiem aizdevuma lietošanas procentiem par kavēto summu un līgumsodu.

[7.1] Tiesa uzskata, ka līgumsoda apmērs ir pierādīts ar prasības pieteikumā ietverto aprēķinu. Līgumsods tiesas ieskatā aprēķināts atbilstoši pušu noslēgtajam kredītlimita līgumam (lietas 16.lapa).

Izspriežot prasījumu daļā par līgumsoda piedziņu un nokavējuma procentu piedziņu, tiesa uzskata, ka pušu tiesības un pienākumi vērtējami arī Patērētāju tiesību aizsardzības likuma aspektā.

Tiesa nesaskata atbildētāju patērētāju tiesību pārkāpumu attiecībā uz kredītlimita līgumā noteikto līgumsodu (procentu likme par neatļautu negatīvu atlikumu dienā) 0,175 %, jo par netaisnīgu līguma noteikumu uzskatāms tāds noteikums, kas uzliek patērētājam, kurš neizpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līgumsaistību neizpildi (Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.pants). Kredītlimita līgumā noteiktais līgumsods ir samērīgs ar pamatparāda apmēru un pieļautā kavējuma perioda lielumu, jo līgumsods tiek pieprasīts 10% apmērā no pamatparāda lieluma atbilstoši Civillikuma 1716.panta trešajai daļai.

Novērtējot minēto tiesa atzīst prasību minētajā daļā par pierādītu.

[7.2] Atbilstoši Civillikuma 1759.panta 1.punkta saturam nokavējuma procentu maksāšana ir saistīta ar nokavējumu, taču to daba, tiesas ieskatā, paliek tāda pati ka procentiem vispār. Par to, ka arī nokavējuma procenti ir atlīdzība, kas samērojama ar kapitāla lietošanas ilgumu un daudzumu norāda Civillikuma 1753.panta saturs un jēga.

Tā kā arī aizdevuma lietošanas procenti tiek pieprasīti par to pašu periodu, par kuru tiek prasīti procenti par kredīta lietošanu par kavēto summu 215.86 EUR apmērā, tiesa secina, ka pieprasīto lietošanas procentu par kavēto summu procenti pēc mērķa un rakstura ir vērtējami kā nokavējuma procenti.

Tiesa pievienojas Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 17.12.2012. paustajām atziņām, ka atbilstoši tiesību doktrīnā izteiktajai atziņai procentu kā atlīdzības par sveša kapitāla lietošanas atvēlējumu vai atdošanas kavējumu galvenā funkcija ir nodrošināt tirgus ekonomikai raksturīgo ekvivalenci, kas ietver pieņēmumu, ka kapitāls parasti nes augļus. Procentiem nedrīkst piedēvēt soda raksturu un jaukt to ar procentos izteiktu līgumsodu. Nokavējuma gadījumā procentu maksāšanas pienākums iedarbojas kā pamudinājums parāda ātrākai nokārtošanai.

Civillikuma grozījumiem, kas stājas spēkā 2014.gada 1.janvārī, likumprojekta anotācijā norādīts, ka esošais tiesiskais regulējums, kas pieļauj gan nokavējuma procentu pieprasīšanu, gan līgumsoda samaksu par vienu un to pašu līguma pārkāpumu ir nesamērīgs (sk. Likumprojekta Nr. 536/Lp11„Grozījumi Civillikumā" ANOTĀCIJA.

Atbilstoši Civillikuma 1720.panta otrajai daļai līgumsods par saistību neizpildi īstā laikā (termiņā) pēc sakara ar saistības izpildes pienākumu ir kumulatīvs līgumsods. Savukārt, kā izriet no Civillikuma 1722.panta pirmās daļas, tad attiecībā uz nokavējuma procentu samaksas pienākumu šādam līgumsodam ir ieskaita raksturs. Attiecīgi, tā kā šāda līgumsoda mērķis kapitāla atdošanas nokavējuma gadījumā ir nodrošināties pret sveša kapitāla lietošanu, normā imperatīvi noteikts, ka līgumsods par saistību izpildi īstā laikā (termiņā) nevar tikt prasīts kumulatīvi ar nokavējuma procentiem (sk. *Kārkliņš J., Buls L. Līgumsoda reforma. Jurista Vārds, 03.12.2013., Nr. 49 (800), 32.–43.lpp.*).

Tiesa pievienojas Senāta Civillietu departamenta 2019.gada 27.sepembra spriedumā lieta Nr. SKC-168/2019 paustajām atziņām, ka par līguma neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) nevar prasīt kumulatīvi ar nokavējuma procentiem.

Tādējādi tiesa secina, ka ir nesamērīgi piedzīt no atbildētāja gan nokavējuma procentus, gan līgumsodu par vienu un to pašu laika periodu, līdz ar ko šādi līguma nosacījumi nav izskatāmi par taisnīgiem līguma nosacījumiem, kas saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta vienpadsmito daļu nav piemērojami

Novērtējot minēto, tiesa uzskata, ka prasība daļā par nokavējuma procentu piedziņu 215,86 EUR apmērā ir noraidāma.

[8] No parāda aprēķina (lietas 15.lapa) redzams, ka prasītājs aprēķinājis nokavējuma procentus 389,55 EUR apmērā pēc atkāpšanās no līguma, t.i. par laika periodu no 2019.gada 24.oktobra līdz 2020.gada 31.martam, piemērojot procentu likmi 57% gadā.

Tiesa konstatē, ka prasītājs ir pieļāvis pārrakstīšanas kļūdu, jo nokavējumu procenti 389,55 EUR, par laika periodu no 2019.gada 24.oktobra līdz 2020.gada 31.martam, ir aprēķināti, piemērojot procentu likmi gadā – 6%, nevis kā norādīts parāda aprēķinā – 57%.

Saskaņā ar Civillikuma 1759.pantu procenti jāmaksā arī bez noteiktas norunas uz likuma pamata par katru parāda samaksas nokavējumu (nokavējuma procenti). Civillikuma 1765.pants nosaka, ka likumiskie procenti ir seši no simta gadā.

Tā kā atbildētājs ir pieļāvis nokavējumu, tiesa atzīst prasītāja tiesības aprēķināt nokavējuma procentus, pamatojoties uz Civillikuma 1759., 1765.pantu.

[9] No maksājuma uzdevumiem (lietas 9., 10.lapa) redzams, ka prasītājs par prasību un prasības nodrošināšanu kopā samaksājis valsts nodevu 875,42 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,37 EUR, kopā 880,79 EUR. 15542,68

Tā kā prasība tiek apmierināta 98,63% apmērā (15542,68x100/15758,54), tad saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu prasītājai atlīdzināmi tiesas izdevumi 868,72 EUR apmērā.

[10] Atbilstoši Civilprocesa likuma 195. pantam prasītājam nosakāmas tiesības saņemt likumiskos procentus līdz sprieduma izpildei, kas saskaņā ar Civillikuma 1765.pantu ir 6% gadā.

[11] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu un Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma 21.panta otro daļu atbildētājam nosakāms 60 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 194.pantu, tiesa

nosprieda

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/ par labu OU "PlusPlus Baltic" kredīta summu 14948,61 EUR, procentus par kredīta lietošanu 189,62 EUR, par laika periodu no 2018.gada 1.februāra līdz 2019.gada 24.oktobrim, procentus par kredīta lietošanu (par kavēto summu) līgumsodu 14,90 EUR, par laika periodu no 2018.gada 1.februāra līdz 2019.gada 24.oktobrim, likumiskos nokavējuma procentus 389,55 EUR, par laika periodu no 2019.gada 24.oktobra līdz 2020.gada 31.martam, kopā 15542,68 EUR (piecpadsmit tūkstoši pieci simti četrdesmit divi *euro* un 68 centi), kā arī tiesas izdevumus 868,72 EUR (astoņi simti sešdesmit astoņi *euro* un 72 centi).

Pārējā daļā prasību noraidīt.

Piedzītās summas ieskaitīt AS "Swedbank", konta Nr.LV76HABA0551041569842.

Noteikt OU "PlusPlus Baltic" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos nokavējuma procentus - 6% (seši procenti) gadā no piespriestās, bet vēl nepiedzītās galvenā parāda summas.

Noteikt /pers. B/termiņu labprātīgai sprieduma izpildei 60 (sešdesmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 (divdesmit) dienu laikā Zemgales apgabaltiesai, iesniedzot apelācijas sūdzību Zemgales rajona tiesā.

Tiesnese I.Dzerkale